

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lenky Kaniové a soudců Ivo Pospíšila a Michala Bobka v právní věci žalobce: **J. K.**, zast. Mgr. Ondřejem Faistem, advokátem se sídlem Kovářská 4, Plzeň, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 31. 8. 2022, č. j. Rea-550 210 1319/315-AHN, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 27. 3. 2023, č. j. 17 Ad 34/2022 - 62,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a rekapitulace předchozího řízení

[1] Okresní správa sociálního zabezpečení (dále jen „správní orgán prvního stupně“) přiznala žalobci starobní důchod ve výši 7 277 Kč měsíčně, jako dobu pojištění mu nezapočetla období od 1. 7. 1995 do 31. 10. 2005. Žalobce k žádosti předložil kopii (žalovanou neevidovaného) zápočtového listu, podle kterého měl být zaměstnán u zaměstnavatele F. M. F. od 1. 11. 1991 do 30. 10. 2005, jeho průměrný měsíční výdělek měl činit 7 200 Kč a pracovní poměr byl údajně ukončen dohodou. V návaznosti na prvostupňové rozhodnutí žalobce doložil nové skutečnosti, a to čestná prohlášení zaměstnavatele a J. F., že žalobce byl ve sporném období zaměstnán jako opravář a měsíčně si vydělával 8 000 Kč. Tyto nově doložené skutečnosti žalovaná posoudila jako námitky proti rozhodnutí o přiznání starobního důchodu a zamítla je. Proti rozhodnutí se žalobce bránil žalobou podanou ke Krajskému soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“); ten ji zamítl. Žalobce podal kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu, který rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalované zrušil rozsudkem ze dne 10. 8. 2017, č. j. 10 Ads 14/2017 - 48, pro nepřezkoumatelnost.

[2] Správní orgán prvního stupně v dalším řízení prověřil žalobcem předložená čestná prohlášení svědků – F. F. a J. F. a uzavřel, že období od 1. 7. 1995 do 31. 10. 2005 je nadále třeba považovat za sporné. Čestná prohlášení svědků nelze považovat za věrohodné

doklady, jelikož zaměstnavatel prohlašoval, že žalobce zaměstnával i v době, kdy již měl ukončenou podnikatelskou činnost, odhlásil se z registru zaměstnavatelů a za žalobce nadále nehradil pojistné. Proti rozhodnutí se žalobce bránil další žalobou ke krajskému soudu, který ji zamítl se závěrem, že i přesto, že žalobce pracoval pro F. F. i ve sporném období, zůstalo nezodpovězenou otázkou to, v jaké (právní) formě žalobce práci vykonával a zda tato pracovní činnost splňovala podmínky stanovené zákonem, aby mohla být posouzena jako pojistná doba, a to bez ohledu na to, zda bylo či nebylo hrazeno pojistné. Tento názor nesdílel Nejvyšší správní soud v řízení o podruhé podané kasační stížnosti žalobce. Dle něj není doposud prokázáno, že pro zaměstnavatele vykonával nějakou práci i ve sporném období, a proto zavázal žalovanou tyto okolnosti zjistit. Kasační soud proto rozsudkem ze dne 2. 10. 2019, č. j. 10 Ads 137/2019 - 43 zrušil rozhodnutí žalované, stejně tak jako rozsudek krajského soudu. Dále žalované přikázal, aby předběžnou otázkou posoudila, zda pracovní poměr trval i ve sporném období. Závěrem žalované uložil, aby žalobci umožnila předkládat důkazy k prokázání jeho tvrzení.

[3] V dalším řízení žalovaná doplnila dokazování o výsledcích svědků F. F. a J. F. a o vyjádření Úřadu práce, Všeobecné zdravotní pojišťovny, Generálního finančního ředitelství a Státního úřadu inspekce práce, které by mohly evidovat dokumenty o výkonu práce žalobce, a opakovaně bezúspěšně vyzvala právního zástupce žalobce k doplnění návrhů na dokazování. Uzavřela, že žádný z těchto důkazů neprokázal nesprávnost původního rozhodnutí.

[4] Proti rozhodnutí se žalobce bránil další žalobou podanou ke krajskému soudu. Ten zhodnotil, že žalovaná doplnila dokazování v souladu se závazným právním názorem, který vyjádřil Nejvyšší správní soud v předchozím řízení, a žalobu zamítl.

II. Důvody kasační stížnosti a vyjádření žalované

[5] Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s“).

[6] V obsáhlé kasační stížnosti shrnul veškerý děj a podrobně popsal i odůvodnění rozsudků Nejvyššího správního soudu, které vydal v předchozích řízeních. Proti poslednímu rozsudku krajského soudu stěžovatel zejména namítl, že žalovaná důsledně nedoplnila dokazování tak, jak jí uložil kasační soud v předchozím řízení, a krajský soud pochybil, pokud její postup schválil. Žalobce prokázal, že ve sporném období vykonával práci pro F. F. a měl být účasten na důchodovém pojištění. Závěrem poukázal na to, že mu žalovaná nedala možnost navrhnout důkazy. Zdůraznil, že se důkazem, který vznesl v řízení před krajským soudem (zpráva Úřadu práce o příspěvcích na děti stěžovatele), soud odmítl zabývat.

[7] Žalovaná se ve vyjádření ztotožnila se závěry krajského soudu a navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

pokračování

[8] Kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou a jedná se o kasační stížnost, která je ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a s. ř. s. přijatelná tehdy, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Podrobněji se podstatou institutu přijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž dovedl, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturu odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Stěžovatel důvody pro přijatelnost kasační stížnosti nesdělil a Nejvyšší správní soud žádné takové neshledal.

[9] Kasační stížnost je **nepřijatelná**.

[10] Stěžovatel předně vznáší obecnou námitku nepřezkoumatelnosti. Nejvyšší správní soud na tomto místě shrnuje, že napadený rozsudek splňuje požadavky judikatury kladené na odůvodnění soudního rozhodnutí (nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, či ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, případně rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, č. 244/2004 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 - 62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 - 75).

[11] Rozsudek krajského soudu je přezkoumatelný a náležitě odůvodněný, přičemž závěry v něm obsažené se nikterak nevymykají z ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu. Soud vycházel z dostatečně zjištěného skutkového stavu a řádně se zabýval všemi žalobními body.

[12] Stěžovatel v kasační stížnosti napadá zejména postup žalované při doplňování dokazování na základě právního názoru formulovaného Nejvyšším správním soudem v předchozím řízení (obsáhleji k dokazování doby pojištění viz např. rozsudky ze dne 2. 4. 2014, č. j. 6 Ads 85/2013 - 33, bod 14 a násl.; ze dne 23. 9. 2014, č. j. 4 Ads 106/2014 - 27, bod 25 a násl.; ze dne 18. 1. 2018, č. j. 1 Ads 346/2017 - 34, bod 29 a násl., a též cit. rozsudek 7 Ads 49/2016). S tím se kasační soud neztotožňuje, žalovaná v nynějším řízení provedla rozsáhlé doplnění dokazování (vyslechla F. F., J.F. a vyžádala si vyjádření Úřadu práce, Všeobecné zdravotní pojišťovny, Generálního finančního ředitelství a Státního úřadu inspekce práce) a dostala všem nárokům, které jsou na ni kladeny uvedenou judikaturou a k čemu ji Nejvyšší správní soud zavázal v předchozím řízení.

[13] Kasační soud s odkazem na předchozí rozsudek v této věci připomíná, že smyslem veřejnoprávní koncepce důchodového pojištění je bez dalšího zajistit určité hmotné zabezpečení zaměstnance v době, kdy v souladu se zákonem získá nárok na dávky důchodového zabezpečení (srov. přiměřeně rozsudek ze dne 7. 11. 2012, č. j. 3 Ads 41/2012 - 49, č. 2779/2013 Sb. NSS). Současné ale platí, že pro poskytnutí nároku musí pojištěný splnit podmínky stanovené zákonem, mj. naplnit potřebnou dobu pojištění,

kterou pro jeho vznik stanovuje § 29 zákona o důchodovém pojištění. Při posouzení této podmínky se postupuje s přihlédnutím k prokázané době pojištění žadatele. V rámci rozhodování o nároku na starobní důchod proto nelze přihlížet ke specifickým daného případu a potřebám žalobce, nýbrž pouze k naplnění podmínek stanovených zákonem (viz například rozsudek ze dne 24. 10. 2007, č. j. 6 Ads 22/2006 - 73, č. 2252/2011 Sb. NSS, rozsudek ze dne 12. 12. 2019, č. j. 9 Ads 375/2018 - 38).

[14] Při uplatňování nároku na přiznání starobního důchodu jsou primárním důkazním prostředkem řádně vyplněné evidenční listy důchodového pojištění, pokud vzejdou pochybnosti o splnění délky pojištění (evidenční listy jsou nedostatečné nebo chybí), mohou být skutečnosti prokázány i jinak; lze užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007, č. j. 3 Ads 89/2006 - 65). Je na místě upozornit na to, že uplatňování nároku na starobní důchod je řízení o žádosti, ovládané zásadou dispoziční, je tedy především na žadateli, aby předložil dostatečné důkazy pro uznání požadované doby pojištění. Postup správního orgánu je tedy do značné míry předurčen aktivitou žadatele (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2014, č. j. 3 Ads 105/2013 - 45). Stěžovatel během řízení žádné důkazy nenavrlh (mimo návrh na provedení důkazu zprávou Úřadu práce, která se měla týkat pobírání přídatků na děti) a dobu pojištění se mu nepodařilo prokázat.

[15] Ke stěžovatelově námitce ohledně zamítnutí důkazního návrhu (zpráva Úřadu práce) lze připomenout též zásadu volného hodnocení důkazů, podle níž soud není povinen provést veškeré navržené důkazy. Zároveň však platí, že pokud soud důkaznímu návrhu nevyhoví, musí takový postup přesvědčivě odůvodnit (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 - 89, nebo ze dne 9. 11. 2006, č. j. 1 Azs 218/2004 - 89). Z rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Afs 147/2004 - 89 dále plyne, že *„neakceptování návrhu na provedení důkazů lze založit pouze argumentem, podle něhož tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je důkaz navrhován, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení. Dále lze užít argument, dle kterého důkaz není způsobilý vyvrátit nebo potvrdit tvrzenou skutečnost, tzn. nedisponuje vypovídací potenci. Odmítnout provedení důkazu lze konečně pro jeho nadbytečnost, a to tehdy, byla-li již skutečnost, která má být dokazována, v dosavadním řízení bez důvodných pochybností postavena najisto.“*

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele – nejedná se o otázku, která dosud nebyla řešena judikaturou, byla řešena rozdílně, případně vyžadovala učinit judikaturní odklon, a nejde ani o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto podanou kasační stížnost v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[17] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Soud o nákladech nerozhodoval podle § 60 odst. 3 s. ř. s., přestože kasační stížnost odmítl, a to s ohledem na závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS (srov. obdobně usnesení ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28). Stěžovatel neměl v řízení úspěch, proto nemá právo na náhradu

pokračování

nákladů řízení. Právo na náhradu nákladů řízení však nemá ani úspěšná žalovaná, neboť se jednalo o věc týkající se důchodového pojištění.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. srpna 2023

Lenka Kaniová
předsedkyně senátu